

4. Пасько Н. Б., Ларов Є. А. Інформаційне забезпечення діяльності людини-оператора в АСУ організаційного типу (на прикладі управління сільськими територіями// Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія «Механізація та автоматизація виробничих процесів», Випуск 1(20) — Суми: СНАУ, 2009. — С. 81—91.

5. <http://www.basegroup.ru>

Куцик О. О., здобувач кафедри
бухгалтерського обліку,
Львівська комерційна академія

ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ СПІЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

На сучасному етапі розвитку економіки однією із форм здійснення господарської діяльності є спільна діяльність, завдяки якій обмеженість матеріальних і фінансових ресурсів окремих її учасників дає можливість вирішувати складні фінансово-господарські завдання. Для українських суб'єктів господарської діяльності спільна діяльність є достатньо новою формою організації господарювання, яка насамперед, вимагає її інформаційного забезпечення, а, відповідно, пред'являє певні вимоги до організації бухгалтерського обліку.

Недостатність напрацювань за даною тематикою, невідповідність та протиріччя у законодавчих і нормативних актах, відсутність повноцінних методичних рекомендацій не дають можливості всебічно розібратись у проблемах правильності організації та ведення обліку даних операцій, що в свою чергу ускладнює практичну роботу. Виходячи з цього виникає необхідність дослідження організаційно-економічних і правових засад для розробки елементів організації бухгалтерського обліку спільної діяльності.

Проблеми організації обліку спільної діяльності розглядалися у дослідженнях таких учених-економістів, як Лучко М. Р., Шестерняк М. М., Привалова Н. Є., Резнікова В. В. та ін. Проте в своїх публікаціях вони розглядають тільки окремі сторони даного виду діяльності не охоплюючи всієї глибини дослідження в цій сфері.

Прагнення суб'єктів спільної діяльності без створення юридичної особи, що приймають рішення в умовах прискорення економічних процесів, отримати інформацію про події у режимі реального часу є однією з найважливіших об'єктивних основ трансформації облікової системи на сучасному етапі її розвитку. Орга-

нізація бухгалтерського обліку спільної діяльності, як інформаційної системи, повинна надавати її учасникам можливість приймати ефективні управлінські рішення, здійснювати контроль за ефективним використанням активів спільної діяльності, зовнішнім користувачам — здійснювати контрольні й аналітичні функції щодо результатів такої діяльності.

Етап організації є найпершим і найважливішим в обліковому процесі, оскільки забезпечує подальшу оперативність, повноту та достовірність облікової інформації, що загалом визначає ефективність бухгалтерського обліку в управлінських цілях.

Проте, ряд специфічних особливостей (об'єднання сторонами активів, наявність контрактної угоди (договору простого товариства) про довгострокові цілі підприємницької діяльності, досягнення узгоджених цілей через спільні органи управління, участь сторін у результатах провадження такої діяльності тощо), виділяють спільну діяльність з поміж інших і вимагають нового системного підходу до організації бухгалтерського обліку її результатів. Враховуючи такі особливості, об'єкти організації обліку спільної господарської діяльності представлені нами на рис. 1.

Рис. 1. Схема організації обліку спільної діяльності

Особливістю організації облікового процесу є його спрямованість на підготовку інформації про спільну діяльність насамперед для внутрішніх користувачів (учасників) з метою вимірювання фактичних показників діяльності, тенденцій розвитку підприємництва, усестороннього управлінського контролю, визначення центрів відповідальності, планування майбутніх господарських операцій з допомогою системи первинної документації, реєстрів аналітичного обліку та форм внутрішньої звітності, розроблених з урахуванням специфіки відповідної спільної господарської діяльності.

Відповідальність за організацію облікового процесу, забезпечення інформаційних, технічних і інших потреб покладається на уповноваженого учасника (оператора) та передбачає забезпечення необхідних умов для ведення бухгалтерського обліку, визначення відповідальних за ведення обліку спільної діяльності, відповідне внесення змін до їх посадових інструкцій, розробка організаційних регламентів та складання графіків облікових робіт.

Факт використання даних обліку в процесі планування, нормування, аналізі ефективності інвестицій у спільну діяльність та доцільності продовження такої діяльності, повинен лежати в основі організації обліку спільної діяльності загалом і в організації облікових номенклатур зокрема. Це потребує заздалегідь продуманої системи документообігу. Розробляючи облікові та контрольні номенклатури, визначається склад господарських фактів, які будуть мати місце у ході спільної діяльності. При цьому в основу розробки облікових номенклатур пропонується покласти систему показників внутрішньої та зовнішньої звітності, план рахунків, класифікацію об'єктів контролю тощо.

У цілому при організації технології та вибору носіїв облікової інформації пропонується орієнтуватися на раціоналізацію облікового процесу спільної діяльності, враховуючи, що бухгалтерська служба повинна мати дані для проведення попереднього та поточного контролю, аналізу, оперативного управління спільною діяльністю та складання звітності, але при цьому мати можливість проведення оперативного коригування даних діяльності, враховуючи окремі господарські операції. Це дасть можливість змоделювати загальні параметри облікової системи, яка буде функціонувати на підприємстві на яке покладено обов'язки ведення обліку спільної діяльності, і вже на її основі можливо регламентувати конкретні аспекти його організації.

Література

1. Лучко М. Р. Спільна діяльність: правове забезпечення, облік та оподаткування : навч. посібник / М. Р. Лучко, М. М. Шестерняк. — Тернопіль : ТАЙП, 2009. — 126 с.
2. Привалова Н. Є. Аспекти організації бухгалтерського обліку спільної діяльності без створення юридичної особи / Неля Привалова // Галицький економічний вісник. — 2009. — №2. — С. 164—167.
3. Резнікова В. В. Правове регулювання спільної господарської діяльності в Україні [навч. посібник] / В. В. Резнікова. — К. : Центр учбової літератури, 2007. — 280 с.

Куцинська М. В., аспірант кафедри обліку і аудиту,
Національна металургійна академія України

ОБЛІКОВА ІНФОРМАЦІЯ ДЛЯ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ КАФЕДР ЗАКЛАДУ ОСВІТИ

В сучасних умовах розвитку ринкових відносин ефективність функціонування вищих навчальних закладів все більшою мірою залежить від ефективності діяльності їх основних структурних підрозділів — кафедр, які забезпечують здійснення освітньо-професійної підготовки студентів, отримання закладом значної частини своїх доходів та формування основних витрат навчального процесу. Оцінка ефективності діяльності кафедр у значній мірі визначається рівнем інформаційного забезпечення, змістове наповнення якого залежить від показників, які використовуються для оцінки ефективності діяльності.

Для оцінки ефективності діяльності основних структурних підрозділів вищого навчального закладу пропонується використовувати показник ефективності діяльності кафедр, який розраховується як сума стандартизованих показників грошового потоку та рентабельності основних засобів кафедри з урахуванням коефіцієнтів значущості, визначених на основі експертної оцінки [1—3]. Що стосується показника грошового потоку, то слід зазначити, що здійснення освітньої діяльності кафедрами призводить до витрат, пов'язаних із навчальним процесом, і в той же час, до отримання закладом освіти значної частини своїх доходів. Державні вищі навчальні заклади як неприбуткові організації відповідно до норм діючого законодавства не можуть мати прибутку [4], тобто всі доходи, які заклад освіти отримує як від держави, так і з інших джерел, мають використовуватись у повному